

Libor Krejcar
DVA HORIZONTY
• 29. 9. – 10. 11. 2000 •

22. 8. 1961 narozen v Hořicích v Podkrkonoší.

1976 - 1979 Učňovská škola umělecké výroby, Umělecká řemesla Praha

1980 - 1987 zaměstnán jako restaurátor dřeva ve Státní památkové péči v Pardubicích

1987 - 1990 zaměstnán v Bytovém podniku v Pardubicích

1990 první samostatná výstava

od roku 1990 svobodné povolání

Žije a pracuje v Heřmanově Městci.

VÝSTAVY

1985 Klub kultury Pardubice (L. Krejcar, J. Richter)

1987 MIT Committee on the Visual Arts, Massachusetts, USA (Out of Eastern Europe, Private Photography)

1988 Galerie Moderního umění v Hradci Králové, Horácká galerie v Novém Městě na Moravě

1989 Muzeum, Kolín (L. Krejcar, K. Meister, K. Nepraš, J. Steklík)

1990 ÚLUV, Praha (Česká alternativa), ÚLUV, Praha (Hapestetika), Nápravně výchovný ústav, Valdice

1991 Krefeld, Německo (Tschechische Kunst im Haus Greiffenhorest), Východočeská galerie Pardubice

1992 Galerie Pecka, Praha

1994 Chambre de Commerce et Industrie, Strasbourg, Francie, Museum Los Angeles, USA, Galerie R, Praha

1995 Archa, Zlín

1998 Ruchadlo, Zájezd u České Skalice

1999 Galerie U Slunce, Heřmanův Městec

2000 Mánes, Praha (Krajiny paměti)

BIBLIOGRAFIE

Out of Eastern Europe, Private Photography

katalog výstavy, 1987, MIT Committee on the Visual Arts, Massachusetts, USA

Hapestetika

katalog výstavy, 1990, ÚLUV, Praha

Prdelí do rána, rozhovor s L. Krejcarem

Vokno, září 1992

Antonín Šimek, Mezi šklebem a pokorou

Revolver Revue, říjen 1993

Jan Rous, Kočky strážící Libora Krejcara

Playboy, leden 1994, roč. 4

Jan Rous, Sochy Libora Krejcara

Ateliér, 1994, č. 22

Jana Chytilová, Mojí univerzitou byla hospoda

Xantypa, srpen 1996

Jan Rous, Strážci zmizelého světa (Krajiny paměti)

Ivan M. Jirous, Spatřit svět okem roštu (Krajiny paměti)

Olaf Hanel, Krejcarovy sondy do krajiny paměti (Krajiny paměti)

SPATŘIT SVĚT OKEM ROŠTU

Pořád Pane Bože věřím
že mne nevydáš té sběří
tak v pevné trvám naději
Přesto když katr zařinčí
leknu se že jak Vavřinci
svatému rošt mi chystají
Mršky kunsthistorici,
však já se s vámi srovnám!
Mříží geometrii
po léta pilně zkoumám.

Magorovy labutí písně

Štvaná duše - těsně před uštváním - může nalézt spočinutí a klid v oku hurikánu. V enklávě nehybného klidu v centru tornáda, místu, které nám Bůh vyhradil jako předobraz bezpečí uprostřed zuřící smršťe světa. To bychom měli chápat zvláště my v zemích Koruny České, kde se narodil jeden z největších Evropanů, autor Labyrintu světa a ráje srdce.

V době, kdy Libor Krejcar zdaleka nežije klidným životem, vzniká jeho řada Pantheríí (Koček). Kočka je nejspíš Liborovým erbovním zvířetem. Monumentální, nad okolním chaosem nadčasově vztyčená, povznesená nad naše hemžení. Již tehdy se u Krejcara (v dřevěných kočkách, které vytváří vyučený řezbář, teprve později Pantherie odlévající do kovu) objevuje symetrická mřížová struktura. Do Heřmanova Městce, v němž od sklonku osmdesátých let žije, přivábila Krejcara nepochybně barokní statue sv. Vavřince. Je umístěná v důležité ose, spojující Liborův dům s hospodou příznačného a přízračného názvu Eden.

Sv. Vavřinec se opírá o svůj atribut - rošt, na němž byl upálen. Pravidelná mřížka roštu přímo odkazuje k sérii Veroničiných roušek, konvexních reliéfů nesených už geniem loci Heřmanova Městce. Je tady nicméně významný posun od Pantheríí (pokud jde o jejich interpretaci, odkazují ve všem všudy k Janu Rousovi). Nám nesrozumitelné nebo stěží interpretovatelné významy ustupují křesťanské symbolice, kterou do soch začíná Krejcar vědomě vkládat.

Navenek jsou to oválné skelety. Bez sochařova výkladu, jenž je stručně obsažen v názvu (Veraikon), by nám evokovaly nejspíš šermířské kukly, masky hokejových brankářů. Šerm je ostatně jedna z nejdůležitějších dovedností zenu. Nenechme se zmást Krejcarovým katolicismem. Víme, že nejvyhraněnější polohy evropské středověké mystiky rezonují s duchovními proudy východních náboženství (Tibet, zenbuddhismus).

Libor Krejcar je sochař prázdnoty a tělesnosti. Skeletů, při nichž se mi vybavuje úryvek Michauxovy básně:

Je to jen malá dírka v mých prsou
ale fičí v ní strašlivý vítr...

Není jisté, zda vítr, který by mohl provívat Krejcarovy sochy, je ten, který věje, kam chce. Při Liborově ostré křesťanské orientaci to není vyloučeno.

Krejcarovo dílo se obvykle realizuje v sériích či cyklech. Jedním z nich je řada čtvercových desek z lipového dřeva, zjizvených fragmenty nekonkrétní tělesnosti. Elegantní gestické vrypy a vříznutí neskrývaně upozorňují na Lucia Fontanu s jeho Prostorovými pojmy (Concetto spaziale). Zlacení, převzaté z církevních skulptur, akcentuje vznešenost a nádheru lidského těla. Zlacené vrypy gestuálně zjizvují tabernákulum, obydlené nesmrtelnou duší. Razantně hluboké zářezy Krejcarovo dláta však nepronikají - jako u Fontany - do dalšího prostoru. Nemusí to být způsobeno ostychem z epigonství, ale i obavou z toho, co Alenka může najít za zrcadlem. V Krejcarově případě nejspíše kočky. Děkanský chrám na náměstí v Heřmanově Městci je zasvěcen sv. Bartoloměji. Opět skelet, ale biologické skelety Krejcar nedělá. Sv. Bartoloměj, stažený z kůže, jako by evokoval Krejcarův především duchovní vzor, Karla Nepraše, za jehož žáka je Libor poprávu považován.

O šťastných extatických výrazech mučedníků, nejen sv. Vavřince a sv. Bartoloměje, psali již jiní. Z naší ubohé perspektivy je nerozeznatelné, nejsou-li to grimasy bolesti. Libor Krejcar svým dílem neusiluje o expresivitu výrazu. Jeho Veraikony nejsou čerstvým otiskem potu bolesti. Plátěnou roušku Veroniky abstrahuje Krejcar způsobem, který známe už od Františka Kupky (klávesy klavíru postupně odplývající od jezera čiré nehmotnosti). Nebo od Pieta Mondriana, který živoucí chaos stromů oprostil až k esenciálnímu obrazu světa (vyplněnému základními barvami) - k mříži.

Svět v zrnku písku Williama Blakea pozoruje Libor Krejcar objektivem dalekohledu. Objektivem protnutým křížem, který umožňuje militantnímu katolíkovu s pozorným pohledem snipera přesný zásah. Je to především křesťanská orientace, která vede Krejcara po vlastní autentické cestě. Není důležité, zda učinil nebo učiní tělem slova Leonarda da Vinciho: "Nestojí za nic žák, který nepředstihne svého učitele." Podstatné je, že to je už cesta jeho vlastní.

Nezabýval jsem se v těchto útržcích Krejcarovým raným dílem, v němž je Neprašův vliv ještě zřetelný (Sen zubní laborantky, Partie pro Marcela Duchampa).

Nicméně, protože každá stať má mít pointu, musím připomenout sousoší pro Krejcara signifikantní: Ukřižování s potetovanými lotry po levici a po pravici. Neodbytně mi při pohledu na ně vytanou na mysli slova Samuela Becketta: Jeden ze dvou lotrů byl spasen, a to je slušné procento.

Ivan M. Jirous

Modlitba přímлівná, vole, za duše stromů.

Stromy nepotřebují naše modlitby.

Modlitba přímлівná za nás, Bože.

Slova jako brambory sypou se

do sklepa vezdejšího,

ale z kousků dřeva stal se zázrak.

Bože, z prachu si nás stvořil.

Itěra titěra

posedla Krejčara.

A je vobraz.

Dobré skutky i zlá činění.

Pachtění s láskou i s nadávkami.

Odpustilo nám dřevo snad?

Bože, buď milostiv k těm hravým.

Modlit se neumějí.

Zapiš si za uši: nebudu pyšný.

Ani piliny se z tebe nevysypou.

Snad v prach.

Chvála Stvořiteli.

Vratislav Brabenec